

PANEVROPSKI UNIVERZITET

APEIRON
ΑΠΕΙΡΟΝ

Banja Luka

za multidisciplinarne i virtuelne studije
Pan-European University for Multidiscipline & Virtual Studies

PROCEDURE KVALITETA

na Panevropskom univerzitetu "APEIRON"

EVALUACIJA ZNANJA I POSTIGNUĆA STUDENATA

PUA-PR 12

ISO 9001:2008/IWA:2

#

PANEVROPSKI UNIVERZITET

APEIRON
АПЕИРОН

Banja Luka

za multidisciplinarne i virtuelne studije
Pan-European University for Multidiscipline & Virtual Studies

---

Banja Luka: Bosna i Hercegovina/RS, Pere Krece 13, Pošt. fah 51 Banja Luka 78102; www.apeiron-uni.eu **Studentska služba:** Tel: +387 (0) 51 430 890; 430 892; 430 893; 430 894; 247 983; 247 984; Fax: 430 891; **WEB mail:** info@apeiron-uni.eu; **Rektorat:** Tel: +387 (0) 51 247 920; Fax: 247 921; E-mail: Rektorat@apeiron-uni.eu; **Vijeće za postdiplomske i doktorske studije:** +387 (0) 51 247 977; **Management:** +387 (0) 51 247 942; **DiRektor:** +387 (0) 51 247 943; management@apeiron-uni.eu; **Biblioteka:** +387 (0) 51 247 941; **Računovodstvo:** +387 (0) 51 247 945; Fax: +387 (0) 51 430 898; E-mail: finansije@apeiron-uni.eu

---

PROCEDURE KVALITETA

na Panevropskom univerzitetu "APEIRON"

Kontrolisana kopija: DA
Br. Kopije : 001
Oznaka dokumenta: PUA- PR 12
Rev: 002
Izdanje: 1
Izradio: Predstavnik rukovodstva za sistem upravljanja kvalitetom

Odobrio: Rektor Panevropskog univerziteta

.....

Banja Luka, 23. juli. 2012.

PREDMET PROCEDURE I PODRUČJE PRIMJENE

Svrha procedure je da definiše aktivnosti i odgovornosti u postupku evaluacije znanja i postignuća studenata.

Procedura se primjenjuje prilikom provjere znanja studenata na vježbama, kolokvijumima, nakon izrade samostalnih radova, na ispitima i drugim oblicima provjere znanja studenata. Ovim postupkom obuhvaćena je evaluacija znanja i postignuća studenata i obavezujuća je za nastavnike i saradnike koji učestvuju u postupku provjere znanja studenata na svim ciklusima studija.

1. VEZA SA DRUGIM DOKUMENTIMA

- Poslovnik o kvalitetu, oznaka PQ QMS-001
- Zahtjevi standarda ISO 9001:2008/IWA:2;
- Riječnik ISO 9000:2005;
- Zakon o visokom obrazovanju Republike Srpske;
- Statut Univeerziteta;
- Pravila studiranja na prvom i drugom ciklusu Panevropski univerzitet „Apeiron“.

2. TERMINI, DEFINICIJE I SKRAĆENICE

2.1. TERMINI I DEFINICIJE

- Vježbe:** Oblik praktične nastave. Vježbe mogu biti: praktične, laboratorijske, računarske, govorne, sportske i sl.
- Samostalni radovi:** Projekti, seminarski radovi, semestralni radovi, izložbe, predstave i dr.
- Usmeni ispit:** Forma ispita u kojoj student usmenim putem odgovara na unaprijed definisani broj pitanja, ili rješava zadatke;
- Test:** Ispit na kojem student u kratkoj pisanoj formi, na papiru, ili u elektronskom obliku odgovara na definisani broj pitanja, ili rješava određeni broj zadataka. Prije završnog ispita moraju biti definisani: broj pitanja, oblici i vrsta pitanja i o tome se studenti moraju biti obavješteni.
- Rješavanje zadataka
pisanim putem:** Oblik završnog ispita u kome student u pisanoj formi rješava postavljene zadatke. Unaprijed moraju biti određeni: broj pitanja, njihova priroda imaterija na koju se pitanja odnose;
- Esej:** Oblik (završnog) ispita na kome student odgovara u dužoj pisanoj formi na određen broj pitanja. Unaprijed moraju biti određeni: oblik i priroda pitanja koji su predmet eseja, minimalni obim eseja, kao i kriterijumi za

njegovo ocjenjivanje, i o tome studenti moraju biti obavješteni preko plana rada.

2.2. SKRAĆENICE

PRK (PUK)	Predstavnik rukovodstva za kvalitet Panevropskog univerziteta APEIRON
QMS	Quality management sistem – sistem upravljanja kvalitetom
QM	Quality Manual – Poslovnik o kvalitetu
PR	Procedure - Procedura
UP	Uputstva
OBR	Obrasci
DSQ	Dokumenti sistema kvaliteta

3. ODGOVORNOSTI

Za primjenu ove procedure odgovorni su nastavnici, saradnici, studentska služba Univerziteta.

Za kontrolu primjene i provođenja postupaka odgovoran je predstavnik rukovodstva Univerziteta za sistem kvaliteta. Nadležnost učesnika u realizaciji aktivnosti postupaka prikazane su u Matrici odgovornosti.

Tabela 1: Matrica odgovornosti

Šifra	Aktivnost	Odgovornost
01	Realizacija nastavnog procesa predmeta	Nastavnik
	Realizacija vježbi	Nastavnik/saradnik
02	Vođenje dnevnika rada - nastavni process	Nastavnik
03	Vođenje dnevnika rada – vježbe	Saradnik i/ili nastavnik
04	Izrada izvještaja o izvedenoj nastavi	Nastavnik / prodekan za nastavu fakulteta
05	Zaprimanje ispitnih prijava i kontrola ispravnosti unešenih podataka te podobnosti kandidata za pristupanje ispitnoj aktivnosti	Studentska služba
06	Evaluacija znanja i postignuća studenta	Nastavnik
07	Formiranje završne ocjene	Nastavnik
08	Unošenje završne ocjene u ispitnu prijavu	Nastavnik
09	Formiranje zapisnika o održanom ispitu	Nastavnik
10	Unos podataka u indeks studenta	Nastavnik
11	Unos podataka o održanoj ispitnoj aktivnosti u matične knjige i IS studentske službe	Studentska služba

4. OPŠTE ODREDBE (Statut / Pravilnik evaluacije znanja i postignuća studenata)

Obuhvatanje različitih formi evaluacije rada i postignuća studenata

Uspješnost studenata u savlađivanju pojedinog predmeta kontinuirano se prati tokom nastave i obrade tog predmeta.

Pri utvrđivanju konačne ocjene za pojedini predmet odn. aktivnost studenta koja se ocjenjuje, ocjenjivač je dužan da obuhvati sve aspekte i da vrednuje rezultate ukupnog rada studenta tokom savladavanja određenog predmeta ili modula znanja tj. ne samo znanja i vještine koje je student stekao i naučio tokom obrade tog predmeta (što se utvrđuje na ispitu), već i rezultate studenta postignute u svim oblicima edukativnog i pedagoškog rada, koji su planirani i izvedeni za odnosni predmet uključujući i procjenu aktivnosti i interakcije studenta na predavanjima, vježbama, kolokvijumima, seminarima, radionicama, okruglim stolovima, te drugim oblicima nastave i pedagoškog rada (*predispitne obaveze*).

Orientaciona distribucija procentualnog učešća različitih formi evaluacije rada i postignuća studenata u konačnoj ocjeni je sljedeća:

- Ispitne aktivnosti** – "exams" (različite forme ispita koje su primjenjene uključujući i sve parcijalne ispite i konačan ispit ukoliko se organizuju) 50 % - 60 %
  - Provjera aktivnog znanja studenta (različite forme ispita) učestvuje 30 - 35 %
  - Ocjena pristupa studenta u praktičnoj primjenjivosti znanja učestvuje ..... 10 %
  - Inovativnost i kreativnost u prezentaciji znanja 10-15 %
- Učešće (aktivnosti) studenta u kontaktnom radu** - "class participation", (kao što su interakcija na predavanjima, učešće na vježbama, laboratorijski rad, učešće na radionicama, klinikama, sesijama obrade studija slučaja itd) 20 % - 30 %
  - Ocjena učešća (aktivnosti) studenta u radu na predavanjima, mentorskim vježbama i radionicama ..... 10-15 %
  - Ocjena učešća (aktivnosti) studenta na klinikama, laboratorijskom radu, praktičnim vježbama ..... 10-15 %
- Različiti oblici samostalnog rada ili kolaborativnog rada** studenata (rad u grupama) van direktnog nastavnog procesa – "Assignments & Homeworks" (seminarski radovi, domaći radovi, problemski zadaci, studentska praksa, i dr.) 20 % - 30 %

Na univerzitetu se daje prvenstvo pismenim ispitima u odnosu na usmene ispite. U okviru pismenih ispita prvenstvo se daje testovima u odnosu na pismene ispite tipa "mikro-eseja".

Testovi koji se primjenjuju na Panevropskom univerzitetu moraju da budu testovi kombinovanog tipa ili problemski testovi i moraju da zadovolje stručne i metrijske karakteristike pouzdanosti, validnosti i objektivnosti.

Opšta struktura ocjene

Opšta struktura ocjene, obzirom na kriterij vrednovanja postignuća studenata na ispitima i predispitnim obavezama, je sljedeća:

Red. br.	Vrsta evaluacije	Parcijalna/ konačna	Opciona / obavezna	Procenat Učešća
01	Učešće u kontaktnom radu - interakcija na predavanjima	predispitna obaveza	obavezna	10-20 %
02	Aktivnost na vježbama /laboratorijski rad	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
03	Učešće u pedagoškim radionicama	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
04	Ocjena studentske stručne/kliničke prakse	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
05	Seminarski/stručni radovi studenta	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
06	Ispitne aktivnosti – parcijalni test (problemski/kombinovani test)	parcijalni	obavezna / opciona	10-20 %
07	Ispitne aktivnosti – finalni pismeni ispit (problemski/kombinov. test)	konačni	obavezna	30-60 %
08	Ispitne aktivnosti – finalni usmeni ispit	konačni	obavezna	30-60 %

Nastavnik može da preciznije razradi opšte strukturne okvire procjene rezultata rada studenta iz gornje tabele u okviru predmeta/modula koje obrađuje, rukovodeći se vrstama planiranih pedagoških aktivnosti i specifičnostima predmeta/modula definisanim Nastavnim planom i programom. Nastavnik je dužan da vodi odgovarajuću evidenciju o procjeni različitih aspekata u formiranju konačne ocjene studenta, u formi dnevnika rada.

Pravo pristupa polaganju ispita

Student stiče pravo da polaže ispit iz nastavnog predmeta kada ima ispunjene sljedeće uslove:

A. Statusne uslove:

1. status aktivnog studenta;
2. ovjeren upisni semestralni status;

B. Pedagoške uslove:

1. student je izvršio sve predispitne obaveze utvrđene nastavnim programom;
2. suma ECTS kredit-bodova stečena u tekućoj školskoj godini nije veća od dozvoljenog cenzusa za intenzivne studije (75 ECTS);
3. student ispunjava sve dodatne pedagoške uslove iz Pravilnika o evaluaciji znanja i postignuća studenata i Zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske;

C. Finansijske uslove

1. student nema zaostalih finansijskih obaveza prema Univerzitetu čiji je ukupan iznos veći od dozvoljenog negativnog salda utvrđenog Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga;

2. Student nema neizmirenih materijalnih i/ili finansijskih obaveza po osnovu štete koju je prouzročio na univerzitetu, a koja je utvrđena pravosnažnim rješenjem u disciplinskom postupku;

Javnost i transparentnost

Sve provjere znanja studenta su **javne**. Polaganje svih ispita na Univerzitetu je **javno i transparentno**. Ispit se **ne smije** polagati u diskreciji između ispitivača i studenta. Prilikom polaganja ispita, pored studenta i ispitivača mora biti prisutno bar još jedno nezavisno lice iz reda studenata ili ovlaštenih kontrolora ispita. Ispiti se po pravilu snimaju, a video-snimke ispita se katalogiziraju i arhiviraju.

Studenti imaju prava da prisustvuju polaganju bilo kojeg ispita ukoliko svojim prisustvom ne ometaju tok i održavanje ispita i ukoliko se polaganje ispita organizuje usmeno, te u skladu sa prostornim mogućnostima Univerziteta.

Mjesto polaganja ispita

Ispiti se mogu polagati samo u službenim prostorijama Univerziteta u objektima navedenim u dozvoli za rad, te u licenciranim odjeljenjima Panevropskog univerziteta. Visokoškolska ustanova može, u skladu sa studijskim programom, organizovati polaganje ispita van sjedišta ako se radi o ispitu iz nastavnog predmeta čiji karakter to zahtijeva, ili ukoliko se polaganje ispita organizuje u licenciranim odjeljenjima univerziteta.

Student sa invaliditetom ima pravo da polaže ispit na način prilagođen njegovim mogućnostima, ali se pri tom moraju obezbijediti uslovi javnosti i transparentnosti ispita u skladu sa odredbama statuta univerziteta i Pravilnika o evaluaciji znanja i postignuća studenata. Odluku o specifičnim zahtjevima ispita za svakog hendikepiranog studenta pojedinačno donosi Rektor Univerziteta.

Provjere znanja mogu da se vrše u licenciranim i akreditovanim partnerskim visokoškolskim ustanovama sa kojima Panevropski univerzitet organizuje i izvodi studijske programe radi sticanja zajedničke diplome, ili sa kojima Panevropski univerzitet organizuje programe mobilnosti studenata.

Upoznavanje studenata sa metodologijom provjere znanja

Ispit je jedinstven. Provjera znanja studenata u toku školske godine vrši se na način utvrđen programom nastavnog predmeta. Predmetni nastavnik je obavezan da u toku obrade nastavnih sadržaja studentima precizira i način evaluacije tih sadržaja tokom ispitnih aktivnosti. Sadržaj ispita mora biti u skladu sa nastavnim planom i programom, te sa sadržajem predavanja i vježbi koje su organizovane u toku obrade predmeta.

Odgovorni nastavnik je dužan da kao dio svog akademskog portfolia na predmetu definiše ispitna pitanja kojih po svim osnovama ne može biti manje od **100** i više od **300** odn. da studente na početku nastave upozna sa specifičnim zahtjevima i metodologijom organizacije nastave, praćenja i ocjenjivanja, karakterom i sadržinom završnog ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene.

Vrste evaluacija znanja i postignuća studenata

U praksi Panevropskog univerziteta, kao moguće vrste evaluacija, pojavljuju se:

- ⇒ Ocjena/procjena učešća (aktivnosti) studenta u kontaktnom radu (class participation), kao što su interakcija na predavanjima, učešće na mentorskim i drugim vježbama, radionicama, klinikama, laboratorijama, pripremi nastavnih blokova (reading assignments);
- ⇒ Ocjena/procjena učešća studenata u ostalim formama rada;
- ⇒ Ocjene različitih predispitnih aktivnosti specifično definisanih za svaki predmet;
  - domaći rad;
  - zadaci;
  - projekat;
  - problemski zadaci;
  - drugi oblici procjena predispitnih aktivnosti studenata;
- ⇒ Testovni ispiti;
  - testovi višestrukog izbora;
  - testovi "kratkih odgovora" (ili nadopune);
  - kombinovani testovi sa elementima višestrukog izbora, kratkih dogovora i problemskih pitanja;
- ⇒ Usmeni (oralni) ispiti;
- ⇒ Pisani ispiti;
  - Pisani ispiti sa pitanjima (mikro-eseji);
  - Problemski - pisani ispiti;
  - Pisani ispiti tipa "Eseja";
    - Esej o "programskoj/nastavnoj jedinici znanja";
    - Esej "studija slučaja";
    - Esej sa podjelom uloga (preuzimanjem uloge);
  - Odbrana seminarskog rada;
  - Odbrana diplomskog rada;
- ⇒ Otvoreni ispiti (ispiti sa otvorenom izvorima);
- ⇒ Praktični rad;
  - Izvještaj o praktičnom radu;
  - Izvještaj o studentskoj praksi;
  - Laboratorijski rad – napomene i procjene;
  - Procjena izvođenja (neke vještine odn. procedure);
  - Ocjena kreiranog materijala/proizvoda;
  - Praktični ispiti (klinički ispiti itd.);
- ⇒ Grupni projekti (grupni/timski rad);
- ⇒ Upitnici za samoocjenu;

Metrijske karakteristike pismenih testova (pouzdanost, validnost, objektivnost), kredibilitet usmenih ispita, te metodologija procjene različitih izvora ocjene studenta, predmet su periodične

evaluacije nezavisnog tijela u skladu sa Pravilnikom o osiguranju kvaliteta na Univerzitetu.

Metodologija održavanja ispitne aktivnosti

Vrsta evaluacije znanja određuje i primjenjenu metodologiju održavanja ispitne aktivnosti, mjesto održavanja ispita, način procjenjivanja rezultata ispita i kvantitativne pokazatelje postignute ocjene. Ukoliko je to predviđeno Nastavnim programom, zbog specifičnosti predmeta, provjera znanja se može organizovati u više parcijalnih ispita tokom obrade odnosno predmeta. U tom slučaju konačna ocjena studenta se formira na osnovu rezultata svih parcijalnih ispita, kao i ocjene predispitnih aktivnosti studenta.

Ispit iz svakog nastavnog predmeta polaže se u **kontrolisanim uslovima** koje obezbjeđuje prisustvo bar jedne od osoba zadužene za obezbjeđenje regularnosti ispita. Kontrolori ispita mogu da budu: predmetni nastavnik (nastavnici), ispitna komisija, predmetni saradnik (saradnici), mentor studenta, administrativni radnici univerziteta koji su opunomoćeni kao kontrolori ispita, druga lica u svojstvu ovlaštenih kontrolora ispita (proktor). Ispit obezbjeđuju po pravilu dva lica u svojstvu kontrolora ispita.

Svi nastavnici i saradnici univerziteta su ujedno i ovlašteni kontrolori ispita.

Ocjenu studentu daje nastavnik odnosno ispitna komisija. Nastavnik se prije davanja ocjene može konsultovati sa mentorom koji vodi studenta. Položen ispit je dokaz da je student savladao predviđeni program predmeta i da je sposoban da usvojena znanja koristi u praksi. Položeni ispit je osnova za akumulaciju kredit-bodova predviđenih u Nastavnom planu i programu za odnosni predmet i studijski program.

Ispitni rokovi

Student polaže ispit u neposredno po završetku nastave iz tog nastavnog predmeta odn. u zakonskim ispitnim rokovima, na način predviđen studijskim programom, u skladu sa ovim statutom i Pravilnikom o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

Studentu su omogućena najmanje dva **redovna ispitna roka** od kojih svaki sadrži po dva ispitna termina za finalno polaganje predmeta. Studentima je omogućeno dopunsko polaganje svih ispita iz tekuće školske godine u okvirima **opšteg septembarskog ispitnog roka**.

Drugi ispitni termin se organizuje ne ranije od 7 dana i ne kasnije od 15 dana nakon prvog ispitnog termina i namjenjen je za studente koji nisu uspjeli položiti ispit u prvom terminu, odnosno za studente koji zbog razloga više sile nisu pristupili polaganju ispita u prvom ispitnom terminu.

Dopunski ispitni rokovi (*aprilski, oktobarski i novembarski i drugi*) se organizuju na osnovu odluke Senata univerziteta u slučajevima prijeke potrebe, ili iz razloga više sile, ili ukoliko su predviđeni u prelaznim odredbama Zakona o visokom obrazovanju.

Opšti septembarski ispitni rok se organizuje za sve predmete studijskog programa koji su izučavani u školskoj godini i namjenjen je za polaganje zaostalih ispita kako bi se studentima omogućio upis u narednu školsku godinu.

Vanredni ispitni rokovi se organizuju odlukom Rektora univerziteta, po osnovu zahtjeva

studenta za koje rektor procjeni da su osnovani.

Poslije tri neuspjela polaganja istog ispita, student ima pravo da, na lični zahtjev, polaže ispit pred **ispitnom komisijom** koja broji tri člana, a koju imenuje Rektor univerziteta u dogovoru sa dekanom fakulteta ili mentorom studenta. Odgovorni nastavnik predmeta u kojem se organizuje komisijsko polaganje ne može biti član ispitne komisije, ali ima pravo da prisustvuje ispitu.

Poslije tri neuspjela ponavljanja istog ispita student taj ispit može da polaže i u **vanrednom roku**, ukoliko rektor procjeni da je zahtjev studenata osnovan.

Nakon tri neuspjela polaganja istog ispita, studenti snose troškove svih naknadnih polaganja istog ispita prema *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*. Studenti takođe snose troškove polaganja ispita u vanrednim i dopunskim ispitnim rokovima, kao i prilikom komisijskog polaganja ispita prema *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*.

Ukoliko se procjena znanja i postignuća studenta za određeni predmet vrši na osnovu parcijalnih ispitnih rokova, nastavnik je dužan da razradi poseban plan polaganja ovih ispita u redovnim i dopunskim ispitnim rokovima, te u opštem septembarskom ispitnom roku, odnosno u vanrednim ispitnim rokovima, ukoliko se organizuju, te da razradi specifičnu metodologiju procjene znanja i postignuća studenata u parcijalnim ispitnim rokovima. Nastavnik može za ove predmete da organizuje i integralno polaganje ispita u dopunskom, opštem i vanrednom ispitnom roku.

Objavljivanje ispitnih rokova

Termini svih ispitnih rokova se planiraju u službi viših referenata-sekretara fakulteta u koordinaciji sa nastavnim osobljem zaduženim za predmet i dekanom fakulteta.

Termini svih ispitnih rokova se objavljuju na oglasnoj ploči univerziteta i na elektronskoj oglasnoj ploči na internet stranici univerziteta najkasnije 7 dana prije dana predviđenog za polaganje ispita. Raspored svih ispita u opštem septembarskom roku objavljuje se na oglasnoj ploči Univerziteta najkasnije 15 dana prije termina prvog ispita.

Sekretarijati fakulteta ili studentska služba mogu po potrebi neposredno (*lično*) da obavjesti studente o zakazanim rokovima ispita putem elektronske pošte, SMS poruke, telefona, interneta ili korištenjem drugih telekomunikacionih sredstva. Neposredno (*lično*) obavještavanje studenata o zakazanim rokovima ispita ne isključuje obavezu objavljivanja termina ispita na oglasnoj ploči.

Nastavnik zadužen za predmet je obavezan da ispitne termine zakazuje i održava uz prethodno obavještavanje i koordinaciju sa studentskom službom zbog blagovremenog dostavljanja ispitnih prijavi, spiskova studenata zapisnika o polaganju ispita i druge ispitne dokumentacije.

Vođenje evidencije o polaganju ispita

Na Panevropskom univerzitetu se vodi **evidencija o polaganju ispita** i obrađuje dokumentacija o položenim ispitima koja je propisana zakonskim i podzakonskim aktima, statutarnim i drugim aktima Univerziteta.

Prilikom svakog polaganja ispita vodi se zvaničan zapisnik/protokol sa polaganja ispita kao i ostale propisane evidencije o polaganju ispita. Ispitni nastavnik odn. komisija upisuju ocjenu studenta postignutu na ispitu u propisanim dokumentima i potvrđuju ocjenu svojim potpisima.

Ocjena se ne može potvrditi faksimilom potpisa nadležnog profesora.

Pored elektronskih i pomoćnih evidencija na Univerzitetu se o položenim ispitima vode i slijedeći fizički dokumenti: prijava za polaganje ispita, zapisnik/protokol sa polaganja ispita, spisak studenata koji polažu ispit u određenom terminu, dnevnik rada studenata na predmetu koji se polaže, studentska knjižica – indeks, knjiga evidencije o položenim ispitima i matična knjiga.

Nastavnik je dužan da dokumentuje nastavni i pedagoški proces, te proces evaluacije znanja i postignuća studenata putem dnevnika rada koji se vodi propisanom administrativnom procedurom sa propisanom metodologijom u skladu sa Statutom univerziteta i Pravilnikom o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

Konačna ocjena studenta se upisuje u indeks, prijavu ispita i na Zapisnik/protokol sa polaganja ispita. Ocjena "*nedovoljan*" **F-5** se ne upisuje u indeks, ali se evidentira u ispitnim bazama podataka.

Evidenciju i dokumentaciju o položenim ispitima vode ovlašteni radnici studentske službe. Rukovanje sa dokumentacijom i evidencijama o položenim ispitima je dozvoljeno samo ovlaštenim radnicima studentske službe i Rektoruru univerziteta.

Rukovanje sa službenom evidencijom i dokumentacijom je dozvoljeno samo u službenim prostorijama Univerziteta i u drugim prostorima navedenim u dozvoli za rad.

Označavanje ocjene uspjeha studenta na ispitu

Uspjeh studenta na ispitu izražava se kvalitativno "*ocjenom*" i kvantitativno brojem "*kredit-bodova*" (ili *kredita*).

Alfabetaska oznaka ocjene, numerička ocjena i opisna ocjena sa pridruženim brojem poena, predstavljeni su u slijedećoj tabeli:

Slovna ocjena (ECTS stan-dard)	Broj-čana ocjena	Opisna ocjena / definicija ocjene	Opisna oznaka / definicija (engleski tekst)	Broj poena
A	10	ODLIČAN/IZUZETAN - izvrstan nastup bez grešaka	EXCELLENT/EXCEPTIONAL - outstanding performance without errors	91-100
B	9	ODLIČAN – iznad uobičajenog standarda, ali sa manjim greškama	EXCELLENT- above the average standard with only minor errors	81-90
C	8	VRLO DOBAR – generalno cjelovit rad sa pojedinim	VERY GOOD - generally sound work but with	71-80

		greškama	some errors	
D	7	DOBAR - jasan odgovor, ali sa sa određenim brojem upadljivih grešaka	SATISFACTORY - fair but with a number of notable errors	61-70
E	6	DOVOLJAN – nastup studenta zadovoljava minimum kriterija sa značajnim nedostacima /manama	SUFFICIENT - performance meets the minimum criteria with significant shortcomings	51-60
F	5	NIJE ZADOVOLJIO – zahtjeva se znatan dalji rad	FAIL- considerable further work is required	≤ 50

Student koji nije postigao zadovoljavajući uspjeh na ispitu i predispitnim obavezama dobija ocjenu "*nije zadovoljio*" koja ne predstavlja osnov za akumulaciju ECTS kredit-bodova.

Mogućnost podnošenja prigovora na ocjenu

Student može podnijeti **prigovor na ocjenu** dobijenu na ispitu ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom ili ovim Statutom.

Student podnosi prigovor Rektor u univerziteta u roku od dva dana od dana saopštenja ocjene.

Rektor donosi rješenje po prigovoru studenta u roku od pet dana od dana prijema prigovora.

Ukoliko se usvoji prigovor studenta, student ponovo polaže ispit pred ispitnom komisijom u roku od sedam dana od dana prijema odluke iz prethodnog stava.

Student koji je nezadovoljan visinom pozitivne ocjene utvrđene u redovnom ispitnom roku, može izraziti svoje **neslaganje** sa visinom ocjene neposredno nakon završetka ispita i tražiti da se pozitivna ocjena ne uvaži.

Student je obavezan da ispit iz predmeta iz koga mu je poništena ocjena ponovo polaže do kraja tekuće akademske godine i da snosi troškove vanrednog polaganja.

Trajanje ispita i ograničenja

Student **ne može pristupiti polaganju** ispita bez odgovarajućeg dokumenta o prijavi ispita. Ispit je započeo kada se studentu saopšte pitanja (zadaci).

Ako student ne dođe u zakazano vreme na početak prijavljenog pismenog ispita, smatra se da je odustao od ispita. Studenti ne mogu da ulaze u prostorju u kojoj se organizuje pismeni/testovni ispit. Studenti mogu da ulaze u prostoriju u kojoj se organizuje usmeni ispit na pauzama.

Pismeni ispit može trajati maksimalno tri sata. Nastavnik je obavezan da objavi rezultate pismenog ispita u roku od 7 dana od dana održavanja ispita. Ukoliko je pored pismenog predviđen i usmeni dio ispita, može da se održi istoga dana kada je objavljen rezultat pismenog dijela ispita odn. do kraja ispitnog roka.

Studenti koji nisu položili pismeni dio ispita imaju pravo uvida u svoj rad neposredno poslije objavljivanja ispitnih rezultata.

Istoga dana student može polagati najviše dva ispita iz istog studijskog programa.

Između narednih ispita koje polaže isti student, po pravilu mora da postoji vremenska razlika od 7 dana. Rektor može da odobri polaganje narednih ispita u kraćem periodu.

Dodjeljivanje ECTS bodova za istraživačke i dopunske aktivnosti

Za **istraživačke i dopunske aktivnosti** studenata odn. akademskog osoblja koje su izraz prepoznatljivog uloženog rada i koje su relevantne za studijski program odn. za budući naučni, stručni i profesionalni status studenta ili akademskog radnika dodjeljuju se ECTS kredit-bodovi u sljedećim kategorijama:

- A. Odbrani i objavljeni radovi;
- B. Učešće na naučnim ili stručnim skupovima sa ili bez prezentovanja radova;
- C. Učešće u naučno-istraživačkim ili stručnim projektima odn. vlastiti istraživački rad;
- D. Radna, stručna, klinička i laboratorijska praksa;
- E. Autorstvo u inovacijama i patentima;
- F. Mentorstvo i članstvo u komisijama;
- G. Ostale akademske aktivnosti;
- H. Završni radovi;

Način vrednovanja, iznos ECTS kredit-bodova, te procedura i logistika dodjele kredit-bodova za istraživačke i dopunske aktivnosti studenata regulišu se detaljnije u Pravilima studija prvog, drugog i trećeg ciklusa, te Pravilnikom o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

Kredit-bodovi po osnovu istraživačkih i dopunskih aktivnosti se dodjeljuju samo za aktivnosti koje su izvršene ili se vrše u tekućem upisanom ciklusu studija.

Student je dužan da odgovarajućim javnim ispravama, dokumentima i materijalnim artefaktima dokaže valjanost i relevantnost aktivnosti za koju traži bodovanje.

Seminarski radovi

Seminarski radovi kao specifičan oblik samostalnog rada studenta sa temama koje zadaje nazivni profesor ili mentor iz širih programskih okvira predmeta iz kojeg se piše rad predstavljaju izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu studenta. Seminarskim radovima, uvježbava se akademska pismenost studenta i metode i tehnike istraživanja odn. korištenja akademskih izvora, te proširuju saznanja iz tematske oblasti seminarskog rada. Student je obavezan da **odbrani** seminarski rad pred akademskim auditorijem univerziteta da bi se rad priznao kao izvor izbornog programa.

Seminarski radovi koji su predmet vrednovanja i dodjele ECTS kredit-bodova moraju zadovoljiti opšte metodološke i naučno-istraživačke kriterije, kriterije akademske pismenosti, standarde korektnog citiranja, te zahtjeve minimalnog "obima rada" i zahtjeve relevantnosti "sadržaja rada" koji se definišu od strane mentora odn. predmetnog nastavnika prilikom zadavanja teme.

Radovi moraju da budu veći od minimalnog obima koji iznosi 20 stranica standardno-formatiranog A4 teksta. Takođe moraju biti izrađeni po propisanoj metodologiji tako da sadržajem odgovaraju zahtjevima teme i da obezbjeđuju najvišu ocjenu ("A-10-odličan/izuzetan", ili "B-9-odličan").

Odgovorni nastavnik može da unaprijed selekcioniše teme ili oblasti iz kojih se mogu raditi seminarski radovi.

Ostale mogućnosti sticanja ECTS bodova

Studenti mogu da stiču ECTS kredit-bodove u izbornom programu i po osnovu **objavljenih radova u kategorisanim naučnim publikacijama** odn. u zbornicima radova, ukoliko je tema i sadržaj rada vezana za naučno područje studijskog programa.

Student je dužan da biblioteci univerziteta odn. Centru za izdavačku djelatnost Panevropskog univerziteta priloži publikaciju u kojoj je objavljen rad, kao i sam rad u elektronskom obliku, ukoliko nije zaštićen autorskim pravima kod ustanove koja je rad objavila. Studentski radovi koji su verifikovani u izbornom programu moraju da se trajno čuvaju i katalogiziraju u Biblioteci univerziteta.

Studenti mogu da stiču ECTS kredit-bodove u izbornom programu i po osnovu **učešća i/ili prezentovanja radova na stručnim i naučnim skupovima**. Student je dužan da na odgovarajući način dokumentuje učešće na stručnom odn. naučnom skupu i da dokumentuje prezentaciju rada.

Student je takođe dužan da prezentovani rad priloži Biblioteci odn. Centru za izdavačku djelatnost Panevropskog univerziteta u pisanom i u elektronskom obliku ukoliko rad nije zaštićen autorskim pravima. Studentski radovi koji su verifikovani u izbornom programu moraju da se trajno čuvaju i katalogiziraju u Biblioteci univerziteta.

Radna, stručna, klinička i laboratorijska praksa čiji se sadržaj odnosi na naučno područje studijskog programa i koja je izvršena u propisanom obimu, sa propisanom metodologijom i potvrđena propisanom dokumentacijom, predstavlja izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu.

Volonterski rad u lokalnoj zajednici ili organima uprave takođe predstavlja izvor za sticanje ECTS bodova ukoliko je potvrđena propisanom dokumentacijom i obavljena u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast.

Da bi ostvario pravo na priznavanje radne i stručne prakse u izbornom programu student je dužan da priloži propisani Dnevnik rada o obavljenoj stručnoj/radnoj, kliničkoj i laboratorijskoj praksi koji je popunjen i ovjeren na propisani način. Student takođe prilaže i ostale dokumente, publikacije i/ili radne proizvode kojima dokazuje kvalitet i rezultate praktičnog i stručnog rada, ukoliko je to zbog karaktera radne i stručne prakse moguće.

Studentima se u izuzetnim slučajevima kao dio ispita mogu priznati **radno iskustvo** i postignuti rezultati u praksi za koji se smatra da je pretpostavljeno znanje koje proizilazi iz radnog i životnog iskustva koje je student postigao bez formalnog obrazovanja u tim oblastima.

Odluku o priznavanju studijskog gradiva na osnovu iskustva i postignutih rezultata u praksi donosi Rektor Univerziteta.

Učešće u **naučno-istraživačkim odn. stručnim projektima odn. vlastiti istraživački rad** predstavljaju izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu, ukoliko je učešće verifikovano od strane nadležnog mentora odn. rukovodioca istraživačkog projekta, i ukoliko je potkrepljeno propisanim Izvještajem o učešću u stručnom ili naučno-istraživačkom projektu, odn. Planom i programom istraživanja i periodičnim izvještajima za vlastita istraživanja.

Student takođe prilaže i ostale dokumente, publikacije i/ili radne proizvode kojima dokazuje kvalitet i rezultate naučno-istraživačkog odn. stručnog projekta, ukoliko je to zbog karaktera projekta moguće.

Inovacije i patenti, tehnička rješenja i realizacija objekata koji su zvanično priznati odn. certificirani i za koje je odgovarajućim dokumentima dokazano autorstvo odn. koautorstvo mogu da budu izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu ukoliko su verifikovani od strane nadležnog profesora odn. mentora.

Mentorstvo završnih radova i članstvo u komisijama za odbranu završnih radova može u slučaju potrebe da se boduje u sistemu ECTS u skladu sa odredbama ovog pravilnika i Pravilnika o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

Ostale akademske aktivnosti koje su rezultat realnog i prepoznatljivog akademskog rada i koje su relevantne za studijski program odn. za budući naučni, stručni i profesionalni status studenta ili akademskog radnika mogu da se boduju u ECTS sistemu kredit-bodova. Ove aktivnosti obuhvataju ali se ne iscrpljuju uredništvom naučnih ili stručnih časopisa i zbornika, članstvom u naučnim odborima naučnih ili stručnih skupova, recenzijom univerzitetskih udžbenika i objavljenih radova, članstvom u stručnim komisijama, objavljenim ekspertizama i studijama, suptilnim prevodima, naučnim polemikama, hrestomatijama, esejima i traktatima.

ECTS kredit-bodovi za istraživačke i dopunske aktivnosti studenata dodjeljuju se prema slijedećoj tabeli:

Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
A/ Odbranjani i objavljeni radovi				
Naučna knjiga i monografija	R10	Istaknuta naučna knjiga i monografija međunarodnog značaja	R11	25
		Naučna knjiga i monografija međunarodnog značaja	R12	18
		Naučna knjiga i monografija nacionalnog značaja	R13	12

Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
Poglavlje u naučnoj knjizi: Pregledni članak	R20	Poglavlje u istaknutoj naučnoj knjizi međunarodnog značaja; Pregledni članak u vodećem časopisu međunarodnog značaja, u vodećem tematskom zborniku radova, u monografiji, ili u vodećoj ediciji posvećenoj određenim naučnim oblastima međunarodnog značaja (kategorija R51)	R21	12
		Poglavlje u knjizi međunarodnog značaja; Pregledni članak u časopisu međunarodnog značaja, u tematskom zborniku radova, u monografiji, ili u ediciji posvećenoj određenim naučnim oblastima međunarodnog značaja (kategorija R52)	R22	8
		Poglavlje u knjizi nacionalnog značaja; Pregledni članak u vodećem časopisu nacionalnog značaja, u tematskom zborniku radova, u monografiji, ili u ediciji posvećenoj određenim naučnim oblastima nacionalnog značaja (kategorija R ₆₁)	R23	5
Objavljen rad međuna-rodnog značaja	R50	Naučni rad iz naučnog područja disertacije objavljen u časopisu s faktorom uticaja (impact factor) jednakim ili većim od 0,500 i indeksiranom u bazama podataka Science Citation Index (SCI) – Expanded i Current Contents (CC), ili drugim indeksiranim bazama (SSC lista, AHC lista i WOS lista);	-	45
		Naučni rad iz naučnog područja disertacije objavljen u časopisu s faktorom uticaja manjim od 0,500 i indeksiranom u bazama podataka Science Citation Index (SCI) – Expanded i Current Contents (CC), ili drugim indeksiranim bazama (SSC lista, AHC lista i WOS lista)	-	30
		Rad objavljen u vodećem časopisu međunarodnog značaja	R51	12
		Rad objavljen u časopisu međunarodnog značaja	R52	8

Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
Objavljen rad nacionalnog značaja	R60	Naučni rad iz naučnog područja disertacije u časopisu indeksiranom u drugim sekundarnim publikacijama		15
		Rad objavljen u vodećem časopisu nacionalnog značaja	R61	5
		Rad objavljen u časopisu nacionalnog značaja	R62	4
Rad objavljen u zborniku radova instituta (fakulteta) i stručni rad	R90	Rad štampan u cjelini sa recenzijom	R91	3
		Rad štampan u cjelini bez recenzije	R92	2
		Stručni rad urađen za potrebe naručioca prema ugovoru	R93	1
Udžbenik, zbirka zadataka, praktikum i slično	R100	Univerzitetski udžbenik sa recenzijom	R101	12
		Zbirka zadataka sa recenzijom	R102	8
		Ostali udžbenici	R103	5
		Skripta/Praktikum	R104	3
Odbranjen seminarski rad pred akademskim auditorijem		Seminarski radovi koji su predmet vrednovanja i dodjele ECTS kredit-bodova moraju zadovoljiti opšte metodološke i naučno-istraživačke kriterije, kriterije akademske pismenosti, standarde korektnog citiranja, te zahtjeve minimalnog "obima rada" i zahtjeve relevantnosti "sadržaja rada"	-	3
Odbranjen pristupni rad pred komisijom i usvojen na Vijeću za postdiplomske i doktorske studije		Pristupni rad doktorske teze	-	8
B/ Učešće na naučnim ili stručnim skupovima sa ili bez prezentovanja radova				
Rad prezentovan na skupu međuna-rodnog značaja objavljen u međunarodnom zborniku	R50	Naučni rad iz naučnog područja disertacije objavljen u zbornicima radova s međunarodnih naučnih skupova zastupljenim u SCI Proceedings i/ili CC Proceedings	-	9
		Plenarno predavanje po pozivu na skupu međunarodnog značaja štampano u cjelini (međunarodni zbornik)	R53	8
		Rad saopšten na skupu međunarodnog značaja	R54	5

Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
		štampan u cjelini (međunarodni zbornik)		
Rad prezentovan na skupu nacionalnog značaja objavljen u nacionalnom zborniku	R60	Naučni rad iz naučnog područja disertacije prezentovan na domaćem naučnom skupu i objavljen u zborniku		6
		Uvodno izlaganje na skupu nacionalnog značaja štampano u cjelini (zbornik)	R63	4
		Rad saopšten na skupu nacionalnog značaja štampan u cjelini (zbornik)	R64	3
Rad objavljen u izvodu	R70	Plenarno predavanje na skupu međunarodnog značaja štampano u izvodu	R71	4
		Rad saopšten na skupu međunarodnog značaja štampan u izvodu	R72	3
		Rad saopšten na skupu nacionalnog značaja štampan u izvodu	R73	2
Prisustvovanje naučnim ili stručnim skupovima bez prezentovanja rada i kursevima cjeloživotnog učenja i usavršavanja		Prisustvovanje međunarodnom naučnom skupu bez prezentovanog rada	-	4
		Prisustvovanje nacionalnom naučnom skupu bez prezentovanog rada	-	3
		Prisustvovanje stručnom skupu	-	2
		Prisustvovanje kursu cjeloživotnog učenja i usavršavanja u inostranstvu	-	4
		Prisustvovanje kursu cjeloživotnog učenja i usavršavanja u zemlji	-	3
C/ Učešće u naučno-istraživačkim ili stručnim projektima odn. vlastiti istraživački rad				
Rad na projektu	R300	Rukovođenje projektom međunarodnog značaja	R301	10
		Rukovođenje projektom nacionalnog značaja	R302	6
		Rukovođenje potprojektom međunarodnog značaja	R303	4
		Rukovođenje potprojektom nacionalnog značaja	R304	2
		Učešće u izradi projekta	R305	4
		Nadzor nad izvođenjem projekta međunarodnog	R306	3

Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
		značaja		
		Nadzor nad izvođenjem projekta nacionalnog značaja	R307	1
		Recenzija projekta projekta međunarodnog značaja	R308	4
		Recenzija projekta nacionalnog značaja	R309	2
		Ekspertni ili istraživački rad u okviru projekta Bodovanje se vrši na osnovu vrednovanja obima rada na projektu i pozicije u okviru projekta	-	3-6
Vlastiti samostalni istraživački projekat		Istraživački projekat magistarskog/master rada sa planom i programom istraživanja ECTS bodovi se realizuju postupno sa usvajanjem pediodičnih izvještaja o realizaciji plana i programa istraživanja na Nastavno-naučnom vijeću fakulteta.		10-30
		Istraživački projekat doktorske dizertacije sa planom i programom istraživanja ECTS bodovi se realizuju postupno sa usvajanjem pediodičnih izvještaja o realizaciji plana i programa istraživanja na Vijeću za postdiplomske i doktorske studije.		15-45
D/ Radna, stručna, klinička i laboratorijska praksa				
Profesio-nalna ili studentska radna, stručna, klinička, ili laboratorijska praksa u zemlji ili u inostranstvu i volonterski rad		Profesionalna radna, stručna, klinička, ili laboratorijska praksa		3-6
		Studentska radna, stručna, klinička, ili laboratorijska praksa u zemlji		2-4
		Studentska radna, stručna, klinička, ili laboratorijska praksa u inostranstvu		3-6
		Volonterski rad u lokalnoj zajednici ili organima uprave		4
E/ Autorstvo u inovacijama i patentima				

Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
Tehnička rješenja	R30	Novi proizvod ili tehnologija uvedeni u proizvodnju, priznati programski sistem, nove genetske probe međunarodnog značaja (uz dokaz), novo rješenje makroekonomskog problema, recenzovano i prihvaćeno na međunarodnom nivou (uz dokaz)	R31	10
		Bitno poboljšani postojeći proizvod i tehnologija (uz dokaz), dostignuće u tehničkim naukama u zemlji (uz dokaz). Novo rješenje makroekonomskog problema, recenzovano i prihvaćeno na nacionalnom nivou (uz dokaz)	R32	8
		Prototip, nova metoda; softver, instrument, nova genetska proba, mikroorganizmi (uz dokaz)	R33	5
Patenti i objekti	R40	Prihvaćen patent na međunarodnom nivou	R41	12
		Prihvaćen patent na nacionalnom nivou, nova sorta	R42	8
		Primjena naučnog dostignuća u praksi	R43	6
		Realizacija objekta međunarodnog značaja	R44	10
		Realizacija objekta nacionalnog značaja	R45	5
F/ Mentorstvo i članstvo u komisijama				
Mentorstvo i članstvo u komisijama	R200	Mentorstvo doktorske disertacije	R201	8
		Mentorstvo magistarske teze	R202	4
		Članstvo u komisiji za odbranu doktorske disertacije	R203	2
		Članstvo u komisiji za odbranu magistarske teze	R204	1
		Mentorstvo specijalističkog/diplomskog rada	R205	1
G/ Ostale akademske aktivnosti				
Uredništvo i članstvo u naučnim odborima	R400	Glavni i odgovorni urednik naučnog ili stručnog časopisa međunarodnog značaja	R401	8
		Glavni i odgovorni urednik naučnog ili stručnog časopisa nacionalnog značaja	R402	4
		Glavni i odgovorni urednik zbornika radova	R403	4

Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
		naučnog skupa nacionalnog značaja		
		Članstvo u naučnom odboru naučnog ili stručnog skupa međunarodnog značaja	R404	2
		Članstvo u naučnom odboru naučnog ili stručnog skupa nacionalnog značaja	R405	1
		Gostujući predavač u inostranstvu	R406	10
		Recenzent univerzitetskog udžbenika	R407	2
		Recenzent objavljenog rada međunarodnog ili nacionalnog značaja	R407	1
		Članstvo u stručnoj komisiji međunarodnog značaja	R408	3
		Članstvo u stručnoj komisiji nacionalnog značaja	R409	2
		Objavljene ekspertize i studije, suptilni prevodi, polemike, hrestomatija, eseji i traktati	R410	2
H/ Završni radovi				
Završni radovi	R80	Odbranjen diplomski rad	-	5-10
		Odbranjen specijalistički rad	-	5-10
		Odbranjena magistarska teza/master rad	R82	10-15
		Odbranjena doktorska disertacija	R81	30
LEGENDA: "R" grupa i faktor su reference na Tabelu koeficijenata naučne kompetentnosti koju donosi Ministarstvo nauke i tehnologije Republike Srpske				

Ukupan broj ECTS bodova koji student ostvari putem prisustvovanja naučnim ili stručnim skupovima i seminarima ne može biti veći od 20.

Ukupan broj ECTS bodova koji student ostvari za prisustvovanje kursu cjeloživotnog učenja i usavršavanja u zemlji i/ili inostranstvu ne može biti veći od 20.

Kredit-bodovi dobijeni po osnovu **istraživačkih i dopunskih aktivnosti** studenata ne mogu da supstituišu kredit-bodove iz fonda obaveznih predmeta.

Broj bodova kojima se iskazuje završni rad, odnosno završni dio studijskog programa ulazi u ukupan broj bodova potrebnih za završetak studija.

Ispiti u sistemu studiranja na daljinu

Ispiti u sistemu studiranja na daljinu (*distance learning*) koje organizuje Panevropski

univerzitet vrše se prema posebnim procedurama predviđenim za ovaj oblik studiranja koje su definisane u Nastavnom planu i programu i koje su normirane u Pravilniku o virtuelnim studijama i obrazovanju na daljinu.

Ispiti u sistemu učenja na daljinu za studijske programe koje Panevropski univerzitet organizuje po osnovu Sporazuma sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva, obavljaju se u skladu sa pravilima koja su predviđena tim Sporazumima, odn. Ugovorima o mobilnosti studenata.

Provjere znanja u sistemu obrazovanja na daljinu mogu da se vrše i u namjenskim ustanovama i organizacijama sa kojima Panevropski univerzitet ima potpisane Ugovore o poslovno-tehničkoj i akademskoj saradnji, ukoliko se u tim ustanovama organizuje praktična nastava, laboratorijska, klinička, sportska i radna praksa i ukoliko se radi o ispitu iz nastavnog predmeta čiji karakter to zahtijeva.

Provjere znanja mogu da se vrše i u centrima za podršku u sistemu obrazovanja na daljinu, koji su locirani u drugim licenciranim i akreditovanim visokoškolskim ustanovama sa kojima Panevropski univerzitet ima zaključen Ugovor o akademskoj i naučno-tehničkoj saradnji odn. Ugovore o mobilnosti studenata.

Provjere znanja u sistemu obrazovanja na daljinu mogu da se vrše i u testnim centrima koji su licencirani u sistemu međunarodno priznatih testnih centara, ukoliko su locirani u akreditovanim visokoškolskim ustanovama.

Provjera znanja u sistemu učenja na daljinu

Za sve provjere znanja koje se vrše u sistemu obrazovanja na daljinu primjenom odgovarajućih informaciono-komunikacionih tehnologija moraju da se obezbijede sljedeći opšti uslovi:

- Ispitni sadržaji se emituju isključivo iz sjedišta Panevropskog univerziteta;
- Lokacija na kojoj se održava ispit mora da obezbijedi kontrolisane uslove za održavanje ispita;
- Autentifikacija studenta u sistemu obrazovanja na daljinu mora da obavi putem odgovarajućih sigurnosnih protokola;
- Pozitivna identifikacija studenta od strane kontrolora ispita/proktora vrši se prije pristupa samim ispitnim sadržajima;
- O svim elementima vezanim za određenu ispitnu aktivnost vodi se propisani zapisnik – "*Protokol ispitnih aktivnosti i provjere znanja/postignuća studenta*";

Specifičnosti u sistemu ispita i ocjenjivanja u sistemu učenja na daljinu

Specifičnosti u sistemu ispita i ocjenjivanja koje su implicirane metodologijom učenja na daljinu ogledaju se u slijedećem:

- ✦ Univerzitet u sistemu *eLearning*, podržanog sa savremenim ICT –informaciono - komunikacionim tehnologijama primjenjuje **zadatake za samovrednovanje** stečenog znanja, zadatke za konačno **elektronsko evaluiranje znanja**, te različite **studentske pisane radove**.

Sve zadatke i radove koji su predmet ocjenjivanja, studenti isporučuju profesorima pomoću sistema elektronske pošte ili korištenjem računarskog programa za asistenciju pri provjeri znanja;

- ⇒ U organizaciji nastave planirane su i ostale forme rada studenta kao što su: izrada studentskih projekata, seminarskih radova, pisanje eseja, mikro-istraživanja (*npr. istraživanje tržišta ili izvora itd*), obrada studija-slučaja, te više (2 do 3) prolaznih mikro-testova za svaki predmet. Rezultati ostalih formi rada čine dio konačne ocjene studenta. Drugi dio ocjene čine rezultati finalnog ispitnog testa.
- ⇒ Studentski zadaci/projekti se evaluiraju, prihvataju i ocjenjuju, vraćaju na doradu sa komentarima profesora ili prihvataju i komentarišu, a studenti se obavještavaju o rezultatima putem elektronske pošte. Rješenja studentskih zadataka postavljaju se u **diskusionim forumima i diskusionim grupama**.
- ⇒ Ispit se polaže u vidu testa na računaru na matičnom univerzitetu odn. u registrovanim **područnim centrima za podršku** (*support centers*) koji posjeduju odgovarajuću tehničku (*kompjutersku i telekomunikacionu*) infrastrukturu i u kojima je obezbjeđeno prisustvo ovlaštenih i kvalifikovanih osoba, koje vrše nadzor legitimnosti i legalnosti ispita;
- ⇒ Univerzitet u sistemu učenja na daljinu primjenjuje slijedeće **modele ispitivanja**:

- **Elektronski test** koji se formira iz skupa definisanih i dizajniranih pitanja (*koje definiše i održava isključivo profesor izabran na odnosni predmet*) i koji zadovoljavaju mjerne karakteristike validnosti, relijabilnosti, senzitivnosti i objektivnosti. Skup testnih pitanja/zadataka se formira računarski (*slučajnim izborom iz baze pitanja/zadataka*) tako da se uvažava kriterij zadane distribucije kvantitativnog učešća broja pitanja/zadaka prema relevantnosti pojedinih oblasti/poglavlja gradiva koje se ispituje. Testna pitanja se formiraju na osnovu slučajnog (*random*) izbora kojeg računar određuje u momentu davanja instrukcije za izradu testa što znači da se za svakog studenta formira drugačiji set pitanja. Računar uvažava težinske faktore svakog pitanja, tako da ukupan težinski koeficijent za svakog studenta varira u granicama zadane tolerancije.

Testni zadaci su objektivnog tipa tako da se rezultat zadatka može računarski procesirati (*zadaci višestrukog izbora, unošenje egzaktnih brojevanih rezultata, zadaci višestrukog izbora sa sparivanjem, tačno-netačno, zadaci egzaktnog sređivanja - redosljeda i uspoređivanja*);

Rješavanje testa je vremenski ograničeno/definisano.

Ocjena testa se procesira automatski na osnovu zadanih kvantitativnih kriterija.

- **Kombinovani elektronsko-problemski test** koji pored automatski procesiranih elemenata ima i pitanja/zadataka na koje se odgovara narativno (*tekstualno*). Narativne dijelove testa evaluira i ocjenjuje profesor.

Kao treći izvor ocjene studenta procjenjuju se **kolateralne aktivnosti studenta** analizom ukupnog vremena provedenog u obradi predmeta kao i analizom strukture tog vremena (*vrijeme provedeno u obradi studijskog modula, vrijeme provedeno na forumima, chatu, vrijeme posvećeno istraživanju izvora, vrijeme na video-konferencijama i "download" katalogiziranih*

predavanja), obzirom da se sve aktivnosti studenta evidentiraju po dužini i vrsti u odgovarajućoj "log" datoteci. Statistika prolaznih testova takođe predstavlja element procjene kolateralnih aktivnosti studenta.

Struktura ocjene, odražava ukupnu aktivnost studenta na osnovu procjene sva tri izvora: rezultata testiranja, ocjene ostalih formi rada studenta i ocjene kolateralnih aktivnosti studenta.

5. ZAPISI

- Dnevnik rada;
- Plan rada;
- Program predmeta;
- Zapisnik o polaganju ispita, obrazac u bloku;
- Ispitna prijava
- Matična knjiga studenata, obrazac u bloku;

OVJERA AKTA

Broj protokola:

1818/12

Datum protokola:

23.07.2012.

Oznaka akta:

PUA-PR 12

Datum stupanja:

23.07.2012.

Odgovorno lice/potpis:

(1) ime i prezime

Risto Kozomara

titula i zvanje

dr sci. med. redovni prof.

(2) ime i prezime

Darko Uremović

titula i zvanje

projekt menadžer, dipl.inž

_____

potpis

_____

potpis

Funkcija potpisnika:

(1) R e k t o r

(2) Predsjednik upravnog odbora

Zvanični pečat: